

Na osnovu člana 7. stav 1. Zakona o zdravstvenoj zaštiti životinja ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 37/91, 50/92, 33/93, 52/93, 53/95, 52/96 i 25/2000),

Narodna skupština Republike Srbije, na sednici Četvrtog vanrednog zasedanja u 2002. godini, održanoj 4. jula 2002. godine, donela je

O D L U K U

O MERAMA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE ŽIVOTINJA U REPUBLICI SRBIJI ZA 2002, 2003. I 2004. GODINU

Član 1.

Ovom odlukom određuju se mere zdravstvene zaštite životinja za sprečavanje pojavljivanja, otkrivanje, suzbijanje i iskorenjivanje zaraznih bolesti životinja; mere sprečavanja prenošenja zaraznih bolesti koje se sa životinja mogu preneti na ljude i način finansiranja pojedinih mera zdravstvene zaštite životinja sredstvima koja se obezbeđuju u budžetu Republike.

Član 2.

Mere zdravstvene zaštite životinja sprovode se prema Programu kojim se utvrđuju: mere opšte preventivne zdravstvene zaštite životinja; dijagnostička ispitivanja, imunoprofilaktičke i druge mere zdravstvene zaštite životinja; sprečavanje pojavljivanja, otkrivanje, suzbijanje i iskorenjivanje zaraznih bolesti: klasične kuge svinja, njukastl bolesti živine, tuberkuloze, bruceloze, enzootske leukoze goveda, infektivnog zapaljenja vimena, bolesti plavog jezika, leptospiroze, bolesti riba, bolesti pčela, infektivne anemije konja, Kju-groznice, salmoneloze i tifusa živine, besnila, ehinokokoze i trihineloze; preventivne mere i dijagnostička ispitivanja; rokovi, obezbeđenje sredstava, nadzor i izvršioци sprovođenja Programa mera zdravstvene zaštite životinja.

Program iz stava 1. ovog člana odštampan je uz ovu odluku i čini njen sastavni deo.

Član 3.

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".

RS Broj 11
U Beogradu, 4. jula 2002. godine

NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRBIJE

PREDSEDNICA

Nataša Mičić

P R O G R A M

MERA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE ŽIVOTINJA U REPUBLICI SRBIJI ZA 2002, 2003. I 2004. GODINU

I. MERE OPŠTE PREVENTIVNE ZAŠTITE ŽIVOTINJA

Preventivne mere zdravstvene zaštite životinja obuhvataju:

- 1) Stalno praćenje epizootičke situacije i dijagnostičko ispitivanje zaraznih bolesti životinja na epizootičkim područjima u Republici Srbiji, preko javnih i ovlašćenih privatnih službi veterinarske medicine;
- 2) U slučaju potrebe obavljaće se i šira ispitivanja pojedinih zaraznih bolesti životinja kao i onih zaraznih bolesti koje se sa životinja mogu preneti na ljude, što se utvrđuje naredbom, odnosno rešenjem ministra nadležnog za poslove veterinarstva;
- 3) Veterinarsko-sanitarnu i zdravstvenu inspekcijsku kontrolu;
- 4) Kontrolu dijagnostičkih i imunoprofilaktičkih sredstava koja se primenjuju po Programu mera zdravstvene zaštite životinja u proizvodnji i prometu;
- 5) Zaštitu životne sredine obezbeđivanjem veterinarsko-sanitarnih uslova u objektima za držanje, proizvodnju i promet životinja, u objektima za proizvodnju, preradu, skladištenje i promet proizvoda, sirovina i otpadaka životinjskog porekla (farme, obori, klanice, hladnjače, magacini proizvoda životinjskog porekla, mlekare, otkupne stanice i sabirna mesta za mleko, objekti za preradu mesa i izradu proizvoda od mesa, mleka, jaja, kože, dlake, kostiju, perja i drugo, objekti za neškodljivo uklanjanje leševa i konfiskata životinja);
- 6) Informisanje i upoznavanje javnosti o opasnostima od zaraznih bolesti, njihovoj preventivi, eventualnoj pojavi, širenju i suzbijanju zaraza koje će se vršiti preko sredstava javnog informisanja (štampa, radio, televizija i drugo).

II. DIJAGNOSTIČKA ISPITIVANJA, IMUNOPROFILAKTIČKE I DRUGE MERE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE ŽIVOTINJA

a) Dijagnostička ispitivanja

TUBERKULOZA (Tuberculosis)

- 1) Radi otkrivanja, praćenja i suzbijanja tuberkuloze životinja sprovodiće se dijagnostičko ispitivanje na tuberkulozu-tuberkulinizacija i to:
 - svih priplodnih goveda starijih od tri meseca, u zapatima većim od 10 grla pregledaće se 10% zapata;
 - svih mlečnih goveda;
 - svih priplodnih svinja sa navršena četiri meseca, u zapatima preko 100 grla 10% zapata;

- svih nerastova koji se koriste za pripust;
- 5% živine na farmama koka nosilja;
- kod divljih svinja pre seljenja u drugo lovište.

Ovlašćeni veterinarski inspektor u klanici mora da vodi posebnu evidenciju o svakom nađenom slučaju tuberkuloze goveda i svinja i da o nalazu obavesti nadležnog veterinarskog inspektora u mestu porekla tuberkulozne životinje.

Patoanatomska dijagnoza mora da se potvrdi u ovlašćenoj laboratoriji.

BRUCELOZA **(Brucellosis)**

2) Radi otkrivanja, praćenja i suzbijanja bruceloze životinja sprovodiće se dijagnostičko ispitivanje životinja na brucelozi BAB testom, RVK i ELISA testom i to:

- jedanput godišnje kod svih priplodnih goveda starijih od 12 meseci;
- jedanput godišnje kod svih krmača za priplod;
- jedanput godišnje kod svih priplodnih ovaca i koza;
- dva puta godišnje krv bikova, nerasta, ovnova i jarčeva koji služe za proizvodnju semena za veštačko osemenjavanje i prirodni pripust;
- obavezan je pregled novonabavljenih ovaca i koza pre uvođenja u zapat kao i priplodnih goveda;
- kod prijemčivih divljih životinja 10% od broja izlovljenih životinja a prilikom seljenja u drugo lovište sve prijemčive divlje životinje.

Veterinarska služba dostavlja na laboratorijsku pretragu: plodove vode, fetus ili sadržaj uterusu kod pobačaja i 15 dana od pobačaja.

ENZOOTSKA LEUKOZA GOVEDA **(Leucosa enzootica bovini)**

3) Radi otkrivanja, praćenja i suzbijanja enzootske leukoze goveda sprovodiće se dijagnostičko ispitivanje ELISA testom:

- svih priplodnih goveda starijih od 24 meseca, na farmama i domaćinstvima do pet grla sva grla, a preko pet grla 20% od ukupnog stada, pod uslovom da je u zadnjem pregledu stado bilo slobodno od leukoze, teladi na farmama priplodnih goveda starijih od 6 meseci i svi bikovi za priplod najmanje jedanput godišnje;
- svih muznih grla čije se mleko koristi za ljudsku ishranu;
- na epizootičkim područjima slobodnim od enzootske leukoze kontrolom zbirnog uzorka mleka preko otkupnih i sabirnih stanica za mleko.

Lovačke organizacije dostavljaju 10% uzoraka krvi na ispitivanje na leukozu od ukupnog broja izlovljene prijemčive divljači.

INFEKTIVNO ZAPALJENJE VIMENA **(Mastitis infectiosa bovim, mastitis gangrenosis ovium et caprarum)**

4) Proizvođači mleka i proizvoda od mleka namenjenih za ljudsku ishranu dužni su dva puta u toku godine u razmaku od 6 meseci da podvrgnu pretrazi na poremećenu sekreciju vimena svih muznih krava, koza i ovaca, prema programu nadležne veterinarske specijalističke službe. Uzorci se dostavljaju nadležnoj veterinarskoj specijalističkoj službi preko nadležne veterinarske službe.

Pre stavljanja mleka i proizvoda od mleka u promet za javnu potrošnju proizvođači su dužni da podvrgnu svaku muznu kravu, ovcu i kozu pregledu na poremećaj sekrecije vimena.

U otkupnim stanicama i sabirnim mestima za mleko obavezno vršiti kontrolu zbirnog uzorka mleka preko nadležnog veterinarsko specijalističkog instituta po posebnom programu za svako epizootičko područje.

Mleko krava, ovaca i koza sa poremećenom sekrecijom vimena mora se bakteriološki pretražiti. Rezultati bakteriološke pretrage se dostavljaju nadležnoj operativnoj veterinarskoj službi radi preduzimanja lečenja i nadležnoj veterinarskoj inspekciji.

BOLEST PLAVOG JEZIKA **(Febris catarrhalis ovium – Bluetongue)**

5) Radi otkrivanja, praćenja i suzbijanja bolesti plavog jezika sprovodiće se dijagnostičko ispitivanje ELISA testom svih prijemčivih životinja u zaraženoj kao i ugroženoj zoni ili teritoriji.

Na slobodnim teritorijama:

- kod svih bikova, ovnova i jarčeva koji se koriste za prirodni pripust ili u proizvodnji semena za veštačko osemenjavanje;
- kod svih prijemčivih novonabavljenih životinja koje se uvode u zapat;
- u svim zapatima kod goveda manjim od 5 grla sva grla, a u zapatima većim od pet grla 10% zapata;
- u svim zapatima manjim od 10 ovaca sve ovce, a u zapatima većim od 10 ovaca 10% zapata;
- u lovištima i lovnim područjima 10% prijemčive populacije prilikom izlova i sva prijemčiva divljač prilikom seljenja u drugo lovište;
- prilikom stavljanja u promet prijemčivih životinja obavezno tretirati životinje i prevozna sredstva repelentima (zaštitnim sredstvima protiv komaraca).

Na zaraženim područjima:

- ograničiti kretanje prijemčivih životinja vremenski (životinje puštati na ispašu u doba dana kada vektori nisu aktivni) po povratku sa ispaše tretirati prijemčive životinje repelentima (zaštitnim sredstvima protiv komaraca) ;
- redovno vršiti dezinsekciju staja i obora, kao i đubrišta i stajnjaka sa okolinom.

LEPTOSPIROZA **(Leptospirosis)**

6) Radi otkrivanja, praćenja i suzbijanja leptospiroze vršiče se dijagnostička ispitivanja mikroskopskom aglutinacijom i lizom:

- krv bikova, ovnova, jarčeva i pastuva koji služe za prirodni pripust i proizvodnju semena za veštačko osemenjavanje serološki se pretražuje na leptospirozu dva puta godišnje;
- na farmama svinja sve priplodne nazimice i krmače pre pripusta jedanput godišnje;
- na farmama goveda 10% od zapata;
- kod izlovljenih divljih svinja 10% od izlova.

Veterinarska operativna služba dostavlja na laboratorijsku pretragu, u slučaju pobačaja kod životinja, uzorak krvi nadležnom veterinarsko specijalističkom institutu u roku od 12 časova.

INFEKTIVNA ANEMIJA KONJA **(Anaemia infectiosa aeljuorum IAK)**

7) Radi otkrivanja, praćenja i suzbijanja infektivne anemije konja sprovodiće se dijagnostičko ispitivanje Coggins testom, agar gel imunodifuzionim testom i Elisa testom:

- kod konja starijih od jedne godine jedanput godišnje u priplodnim ergelama, sportskim ergelama, šumskim i drugim radilištima i u svim zapatima sa više od deset konja, kao i svakog novonabavljenog konja pre uvođenja u takve zapate, a svakih šest meseci u zapatima koji drže konje radi proizvodnje bioloških preparata;
- pre dovođenja konja na hipodrome, sajmove, izložbe, smotre, sportska takmičenja i opasivanje, s tim što serološki pregled ne sme biti stariji od 3 meseca.

Kada držalac konja prodaje ili na drugi način otuđuje konje, potvrda o izvršenom pregledu na infektivnu anemiju konja ne sme biti starija od 30 dana.

KJU-GROZNICA **(Q-febris)**

8) Kod svakog pobačaja krava, junica, ovaca i koza obavezan je laboratorijski pregled na Kju-groznicu. Na laboratorijski pregled veterinarska operativna služba dostavlja posteljicu, vaginalni bris, želudačni sadržaj pobačenog fetusa, a po potrebi mleko i kolostrum.

Zabranjeno je držanje koza i ovaca na farmama muznih krava.

TRIHINELOZA **(Trichinellosis)**

9) Radi sprečavanja pojavljivanja, pravovremenog otkrivanja, suzbijanja i iskorenjavanja trihineloze sprovodiće se sledeće mere:

- obavezan dijagnostički pregled uzorka mesa zaklanih svinja, prasadi, konja i odstreljene divljači na prisustvo larve *Trichinele spiralis* (metodom kompresije i veštačke digestije) ;
- veterinarski specijalistički instituti će metodom digestije, na bazi posebno donetog programa, preko zbirnih uzoraka vršiti kontrolu nalaza pregledanih uzoraka mesa od strane ovlašćene veterinarske službe. Dostavljanje zbirnih uzoraka vršiće područno nadležna veterinarska inspekcija;
- redovna kontrola proizvodnje i prometa svinja i kopitara, proizvoda, sirovina i otpadaka od svinja i kopitara na mestima proizvodnje, prometa, uskladištenja i prerade proizvoda, sirovina poreklom od svinja i kopitara;
- sistematska deratizacija zaraženog područja i neškodljivo uklanjanje leševa glodara, planska i sistematska deratizacija svih objekata u kojima se drže, proizvode i odgajaju životinje, najmanje dva puta godišnje (proleće, jesen), a po potrebi i češće.

SALMONELOZA I TIFUS ŽIVINE (Salmonellosis i Thyphus avium)

10) Dijagnostičkom ispitivanju na salmonelozu i tifus živine podležu:

- uzimanjem briseva sa uređaja i iz prostorija za inkubiranje jaja živine, ambalaža i oprema koja se koristi prilikom inkubiranja najmanje četiri puta godišnje;
- oplođena jaja iz kojih se nisu izlegli pilići, uginuli i kržljavi pilići i njihov feces. Pregledu se podvrgava najmanje 100 ovakvih uzoraka iz inkubatora kapaciteta većih od 3.600 jaja, a iz inkubatora kapaciteta do 3.600 jaja na pregled se dostavlja najmanje 10 uzoraka;
- jednodnevni pilići koji uginu u toku transporta i pilići koji uginu u toku tri dana od završenog transporta;
- dva puta godišnje (u uzgoju i eksploataciji) zbirni uzorak fecesa podmlatka i nosilja;
- jedanput mesečno leševi uginule živine iz matičnih farmi i farmi nosilja za proizvodnju konzumnih jaja, a jedanput nedeljno iz farmi dedovskih centara, s tim što se uzorkom smatra jednodnevno uginuće najviše 20 grla;
- parenhimatozni organi (jetra, srce, slezina, fabricijeva burza) zaklane živine na zbirnom uzorku od najmanje 10 životinja uzetom na klanici na početku i na kraju dnevnog klanja.

Dijagnostičkom ispitivanju na tifus živine podleže priplodna živina u vreme početka nosivosti kada nosivost dostigne najmanje 10%, u povoljnoj epizootiološkoj situaciji, odnosno 30-50% nosivosti u slučajevima da je tifus živine na farmi bio utvrđen u poslednje tri godine:

- dijagnostičko ispitivanje na tifus živine obavlja se brзом krvnom aglutinacijom i to kod najmanje 15% grla u svakom jat u ako na farmi nije utvrđen tifus i ako su bakteriološke kontrole u uzgoju bile negativne, a na farmama ako je tifus utvrđivan prethodnih godina brзом krvnom aglutinacijom se mora obuhvatiti najmanje 25% ukupnog broja živine;
- pozitivni rezultati brze krvne aglutinacije na tifus živine moraju se proveriti laboratorijskim ispitivanjem (spora aglutinacija, patoanatomski pregled, bakteriološko ispitivanje jajnika, jetre i slezine).

Jato do 500 nosilja pregleda se u celini.

Jaja sa farmi u kojima se vrši laboratorijsko ispitivanje ne mogu se koristiti za nasad dok traje ispitivanje.

Veterinari su dužni da dostave krv, a po mogućstvu i pobačeni fetus na laboratorijsko ispitivanje na salmonelozu kod svakog pobačaja kobilu, ovaca i koza.

Fabrike i mešaone stočne hrane dužne su da dostavljaju na bakteriološki pregled nadležnom veterinarskom specijalističkom institutu uzorke svih komponenti životinjskog porekla pre pripremanja krmnih smeša, a jednom mesečno uzorke gotovih smeša.

BOLESTI RIBA

11) U odgajilištima (ribnjacima) šarana sprovodi se laboratorijska kontrola zdravstvenog stanja riba od početka marta do kraja aprila. U svim slučajevima sumnje na pojavu eritrodermatita, prolećne viremije i zapaljenja ribljeg mehura šarana korisnici ribnjaka obavezni su da postojanje sumnje na zarazne bolesti prijave veterinarskoj stanici, odnosno veterinaru ili veterinarskoj inspekciji.

U odgajilištima (ribnjacima) pastrmki obavljaće se u septembru klinički, a u slučaju potrebe i laboratorijski pregled mlađi na vrtičavost pastrmki; u junu virusološki pregled mlađi, a matičnih zapata u decembru na zaraznu nekrozu gušterače pastrmki; u toku zimskih meseci (januar) virusološki pregled na virusnu hemoragičnu septikemiju pastrmki, kao i u svim slučajevima sumnje na pojavu ove zarazne bolesti; laboratorijski pregled uzoraka pastrmki na renobakteriozu u proleće kada je spoljna temperatura niža od 15° C; uzorci pastrmki slabije kondicije dostavljaju se na pregled dva puta godišnje (proleće, jesen) kada je spoljna temperatura od 10 do 20°C na jersiniozu (bolest crvenih usta pastrmki).

BOLESTI PČELA

12) U promet mogu da se stave samo zdrave pčelinje zajednice odnosno one kod kojih su sprovedene naređene dijagnostičke mere i to:

- Kuga pčela (Pestis apium)

Prilikom otvaranja i zatvaranja pčelinjih zajednica u prolećnom i jesenjem periodu izvršiti klinički pregled svih društava i dostaviti uzorke na pregled na američku kugu pčelinjeg legla. Svaka sumnja se potvrđuje laboratorijskim nalazom, sa procenom starosti procesa. Na pregled se dostavlja komad saća sa poklopljenim leglom veličine 10dž10 u odgovarajućoj ambalaži;

- Nozemoza pčela (Nosemosis apium)

Prilikom otvaranja pčelinjih zajednica u proleće zimske gubitke uginulih pčela dostaviti na laboratorijski pregled nadležnom veterinarskom specijalističkom institutu. Materijal za pregled dostavlja operativna veterinarska služba i veterinarska inspekcija.

- Varooza (Varroosis apium)

Vlasnici pčelinjih zajednica dužni su da pod kontrolom nadležne veterinarske službe izvrše dijagnostički pregled, a po potrebi i preventivno tretiranje pčelinjih zajednica.

Dijagnostičko ispitivanje obavljaće se u veterinarsko specijalističkim institutima na materijalima dostavljenim isključivo preko operativne veterinarske službe i veterinarske inspekcije.

BSE

Spongiformna encefalopatija goveda

13) Radi pravovremenog otkrivanja i iskorenjavanja BSE-a na svim epizootiološkim područjima vršiće se dijagnostičko ispitivanje (laboratorijski pregled) na mozgu zaklanih goveda starijih od 24 meseca.

Pri pregledu uzoraka korišće se priznate patohistološke i imunohistološke metode.

Broj uzoraka se određuje na osnovu godišnjeg bilansa klanja goveda i broja objekata za klanje na jednom epizootiološkom području, s tim što broj uzoraka ne sme biti manji od 100 po jednom epizootiološkom području.

Prilikom uzimanja uzoraka vodi se posebna evidencija porekla goveda, obavezno voditi računa o ravnomernoj zastupljenosti svih teritorija porekla goveda sa područja Republike Srbije.

Za goveda iz uvoza ili nepoznatog porekla obavezno je dijagnostičko ispitivanje na BSE prilikom klanja.

*

* *

Radi blagovremenog praćenja, otkrivanja i sprečavanja pojave zaraznih bolesti životinja, permanentno će se vršiti i druga dijagnostička ispitivanja u skladu sa važećim propisima i programima koji bliže uređuju ovu materiju, kod sledećih bolesti: polne zaraze goveda, infektivnog bovinog rinotraheita i infektivnog pustuloznog vulvovaginita (IBR, IPV), kao i svih bolesti navedenih na listi zaraznih bolesti prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti životinja i Zakonu o заразnim bolestima koje ugrožavaju celu zemlju.

Posebne programe za svoja epizootiološka područja doneće veterinarsko specijalistički instituti uz saglasnost ministarstva nadležnog za poslove veterinarstva.

Veterinarsko specijalistički instituti će blagovremeno obaveštavati ministarstvo nadležno za poslove veterinarstva o kretanju zaraznih bolesti u skladu sa zakonskim obavezama, dostavljajući izveštaje o izvršenim dijagnostičkim merama po vrstama i kategorijama životinja; dostavljajući potrebe (bilanse) u dijagnostičkim sredstvima (potrebnih i utrošenih) za sprovođenje programa mera, vodeći evidenciju objekata za smeštaj, proizvodnju, eksploataciju i držanje životinja po vrstama i kategorijama sa brojnim stanjem životinja po kategorijama; organizovaće zdravstvenu zaštitu životinja na svom epizootiološkom području; pratiće rad veterinarskih stanica i veterinarske službe i predlagaće ministarstvu nadležnom za poslove veterinarstva dodatne mere koje se odnose na sprovođenje programa mera zdravstvene zaštite životinja u cilju što stručnijeg i racionalnijeg rada u oblasti zdravstvene zaštite životinja.

b) Imunoprofilaktičke mere

KLASIČNA KUGA SVINJA (Pestis suum classica)

1) Radi sprečavanja pojavljivanja i iskorenjivanja klasične kuge svinja sprovodiće se vakcinacija protiv klasične kuge svinja.

Sve svinje starije od 45 dana moraju biti vakcinisane protiv klasične kuge svinja, vakcinom pripremljenom od atenuiranog virusa (K-soj), tako da su stalno imune.

Prasad će se vakcinisati prvi put u starosti od 45 dana u intenzivnom odgoju (na farmama), na individualnom sektoru sa 60 dana, a revakcinisati po isteku četiri nedelje.

Na farmama sa zaokruženom proizvodnjom prasad se vakcinišu u skladu sa odredbama st. 2. i 3. ove tačke, nazimice i krmače pre pripusta, a nerasti dva puta godišnje.

U periodu proleće-jesen, moraju se vakcinisati sve svinje u individualnom sektoru. Novoprispela prasad, nazimice, krmače i nerasti moraju se vakcinisati i izvan naznačenog perioda.

Svinje koje se izvode na zajedničku odnosno šumsku ispašu, kao i divlje svinje u ograđenim odgajalištima, moraju predhodno biti vakcinisane i održavane u stalnom imunitetu.

U promet se mogu staviti samo imune svinje, odnosno svinje koje su vakcinisane najmanje deset dana pre stavljanja u promet.

Promet svinja dopušten je samo na stočnim pijacama, dogonima i drugim otkupnim mestima koja su pod stalnom veterinarskom kontrolom.

NJUKASTL BOLEST ŽIVINE (Morbus Newcastle)

2) Radi sprečavanja pojavljivanja i iskorenjivanja njukastl bolesti živine sprovodiće se vakcinacija živine vakcinom proizvedenom od lentogenih sojeva (La-Sota):

- dva puta godišnje kod ekstenzivnog držanja okulonazalno ili raspršivanjem vakcine, a u intenzivnim uslovima samo raspršivanjem vakcine;

- živina i pernata divljač na farmama u svim oblicima intenzivne proizvodnje mora se vakcinisati protiv njukastl bolesti, tako da bude stalno imuna.

U zavisnosti od epizootiološke situacije može se primenjivati i mezogeni soj vakcine.

Imunitet će se kontrolisati:

a) u ekstenzivnom odgoju živine uzimanjem pet uzoraka na 1.000 grla živine;

b) u intenzivnom odgoju pretragom 20 uzoraka krvi po jatu.

BESNILO **(Lyssa)**

3) Radi sprečavanja pojavljivanja i iskorenjivanja besnila kod životinja sprovodiće se vakcinacija svih pasa i mačaka starijih od četiri meseca.

Za vakcinaciju će se koristiti samo vakcine od umrtvljenih, visokoimunih sojeva virusa besnila (HEP-Flury). U nepovoljnim epizootiološkim situacijama koristiće se i vakcine od inaktivisanih sojeva virusa. Vrstu vakcine i obim vakcinacije po vrstama životinja propisaće ministarstvo nadležno za poslove veterinarstva u zavisnosti od epizootiološke situacije.

Psi i mačke koji u toku godine dostignu starost od četiri meseca, odnosno novo nabavljeni psi i mačke koji nisu ranije vakcinisani, moraju se vakcinisati u roku od 14 dana od dana kada su dostigli starost od četiri meseca, odnosno od dana nabavke.

Psi koji se izvoze u lovišta moraju biti vakcinisani najmanje 15 dana pre izvođenja u lov. Po potrebi će se kontrolisati imunitet kod lovačkih pasa od strane veterinarske specijalističke službe i to na zaraženim i ugroženim područjima.

U slučaju potrebe ministar nadležan za poslove veterinarstva može narediti u pojedinim slučajevima vakcinaciju i drugih životinja protiv besnila.

Sve odstreljene lisice čije se krzno stavlja u promet obavezno je dijagnostički pregledati na besnilo.

v) Dehelmintizacija **(tretiranje pasa i mačaka protiv crevnih parazita)**

EHINOKOKOZA **(Echinococcosis)**

1) Prilikom vakcinacije pasa protiv besnila vrši se i dehelmintizacija pasa protiv *Echinococcus granulosus*, sredstvom koje pouzdano ubija zrele i nezrele oblike pantljičare.s

Radi sprečavanja širenja infekcije obavezno je posle tretiranja pse držati najmanje 48 časova u zatvorenom prostoru i njihov izmet neškodljivo ukloniti (zakopati, spaliti).

Pravna i fizička lica koja se bave klanjem životinja za javnu potrošnju, kao i vlasnici životinja koji životinje kolju za sopstvene potrebe, dužni su radi sprečavanja širenja ehinokokoze odbačene organe zaklanih životinja učiniti neškodljivim preradom u kafileriji ili kuvavanjem, odnosno uništiti ih spaljivanjem ili zakopavanjem.

g) Ostale zarazne bolesti

Za ostale zarazne bolesti životinja propisaće se imunoprofilaktičke mere na osnovu procene epizootiološke situacije od strane nadležnog veterinarsko specijalističkog instituta.

U skladu sa važećim propisima i programima sprovodiće se imunoprofilaktičke mere kod sledećih zaraznih bolesti: bedrenice, anaerobnih infekcija goveda i ovaca, vrbanca svinja, gamboro bolesti živine, infektivnog bronhitisa živine, marekove bolesti, epidemičnog tremora, difterije i boginja živine, aujeckijeve bolesti svinja i zarazne šepavosti ovaca.

Na osnovu epizootiološke situacije veterinarsko specijalistički instituti donosiće posebne planove o vršenju preventivnih mera u skladu sa trenutnom epizootiološkom situacijom i iste će dostavljati na uvid ministarstvu nadležnom za poslove veterinarstva najmanje 10 dana pre sprovođenja akcije. Planovi moraju da sadrže predlog bolesti i mera koje je potrebno sprovesti, kao i predlog koje veterinarske službe mogu da sprovedu navedene programe na propisan način i u kom vremenskom periodu.

Za sve sprovedene mere propisane ovim programom mera vodi se evidencija i dostavlja se ministarstvu nadležnom za poslove veterinarstva svakih 15 dana sa redovnim petnaestodnevnom izveštajima. Izveštaji treba da sadrže precizne podatke po vrstama životinja šta je od programa izvršeno, ko ga je izvršio, koliko je utrošeno vakcina odnosno dijagnostičkih sredstava i kolike su potrebe za sledeći period.

Dijagnostička ispitivanja sprovodiće veterinarsko specijalistički instituti na epizootiološkim područjima za koja su i osnovani.

Ostale poslove u veterinarstvu obavljaće ovlašćena veterinarska služba u obimu i na prostoru za koji je ovlašćena.

Ministarstvo nadležno za poslove veterinarstva može u određenim slučajevima da proširi ili uskrati ovlašćenja navedenim službama.

III. ROKOVI, OBEZBEĐENJE SREDSTAVA, NADZOR I IZVRŠIOCI SPROVOĐENJA PROGRAMA MERA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE ŽIVOTINJA

Potrebe u zdravstvenoj zaštiti životinja za sprovođenje mera predviđenih ovim programom, a koje se sufinansiraju i finansiraju iz budžeta Republike Srbije su:

- dijagnostička ispitivanja na leukozu, brucelozu, tuberkulozu, plavi jezik i mastitis;
- nabavka dijagnostičkih sredstava za navedene bolesti;
- nabavka mamaka i otrova za deratizaciju;
- nabavka sredstava za dezinsekciju;
- dezinfekcija i dezinsekcija u zaraženim i na zarazu sumnjivim dvorištima i objektima;
- postupanje u skladu sa zakonom u zaraženom i na zarazu sumnjivom dvorištu ili objektu;
- naknada štete vlasnicima životinja nastale kao posledica sprovođenja naloženih mera.

Ministar nadležan za poslove veterinarstva utvrđuje rokove za sprovođenje mera iz ovog programa. Javne veterinarske službe (veterinarske stanice, specijalističke veterinarske službe - instituti i centri), Fakultet veterinarske medicine, odnosno druge operativne veterinarske službe koje sprovode konkretne mere, način i vreme sprovođenja pojedinih mera, moraju se utvrditi najkasnije do kraja januara tekuće godine.

Sredstva za finansiranje sprečavanja, pojavljivanja, otkrivanja, suzbijanja i iskorenjivanja tuberkuloze, bruceloze, enzootske leukoze govede, infektivnog zapaljenja vimena, bolesti plavog jezika, leptospiroze, bolesti riba, bolesti pčela, infektivne anemije konja, Kju-groznice, salmoneloze i tifusa živine, besnila, ehinokokoze i trihineloze za 2002, 2003. i 2004. godinu obezbeđivaće se posebno za svaku kalendarsku godinu u budžetu Republike Srbije.

Za sprovođenje ovog programa koristiće se i sredstva od naknade za uverenja o zdravstvenom stanju životinja, veterinarsko-sanitarne preglede, registraciju pasa i sredstva od novčanih kazni, shodno dinamici priliva sredstava, a na osnovu plana, programa i liste prioriteta koje utvrđuje ministarstvo nadležno za poslove veterinarstva.

Konkretan plan, prioritete u finansiranju, vrstu opreme, sredstva i rokove u kojima će se vršiti finansiranje i investiranje, utvrđuje ministarstvo nadležno za poslove veterinarstva svake godine, najkasnije do kraja februara za tekuću godinu, a po potrebi i u toku godine.

Za sprovođenje ovog programa odgovorni su držaoci životinja, ministarstvo unutrašnjih poslova u granicama svojih nadležnosti, nadležni državni i pravosudni organi, a posebno javne i druge stručne veterinarske službe i pojedinci koji neposredno sprovode mere iz Programa.

Nadzor nad realizacijom Programa vrši ministarstvo nadležno za poslove veterinarstva preko republičkih veterinarskih inspektora.